

Міністерство освіти і науки України

Національний університет біоресурсів
і природокористування України
Кафедра обліку та оподаткування

Уманський національний університет
Кафедра обліку і оподаткування

СИСТЕМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, КОНТРОЛЮ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції з бухгалтерського обліку
(присвячена 125-річчю з Дня народження
РОГАЧЕНКА СЕРГІЯ МИКИТОВИЧА)
16-17 жовтня 2025 року

м. Київ – м. Умань

УДК 657.1:336.21:330.35
C40

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету економіки і підприємництва Уманського національного університету
(протокол № 2 від 12.11.2025 року)*

Редакційна колегія:

Юрій ЦИМБАЛЮК – канд. екон. наук, доц., співголова оргкомітету конференції (відповідальний редактор); Андрій МУЗИЧЕНКО – канд. екон. наук, доц., співголова оргкомітету конференції (відповідальний редактор); Людмила МЕЛЬНИК – д-р екон. наук, проф.; Володимир ЛИТВИНЕНКО – канд. екон. наук, доц.; Тамара КУЧЕРЕНКО – д-р. екон. наук, проф.; Любов ГУЦАЛЕНКО – д-р. екон. наук, проф.; Наталія КУЗИК – канд. екон. наук, доц.; Катерина ШЕВЧУК – канд. екон. наук, доц. (секретар оргкомітету); Галина АНІЩЕНКО – канд. екон. наук, доц. (секретар оргкомітету).

Автори розміщених у збірнику матеріалів висловлюють свою власну думку та несуть відповідальність за достовірність інформації

C40 Система бухгалтерського обліку, аналізу, контролю та оподаткування в умовах сталого розвитку: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (16-17 жовтня 2025 р., м. Київ – м. Умань), 2025. 276 с.

Збірник матеріалів конференції містить доповіді науковців, фахівців-практиків, представників академічної спільноти, які були розглянуті на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Система бухгалтерського обліку, аналізу, контролю та оподаткування в умовах сталого розвитку», присвяченій 125-й річниці з Дня народження провідного науковця з бухгалтерського обліку та фундатора облікової аграрної наукової школи – РОГАЧЕНКА Сергія Микитовича, що відбувалась 16-17 жовтня 2025 року в м. Київ – м. Умань. У наукових матеріалах висвітлюються питання розвитку бухгалтерського обліку, його значення для управління підприємством, сучасного стану й проблем оподаткування, контролю й аудиту бізнес-процесів, економіки і розвитку підприємництва в умовах глобалізаційних змін.

УДК 657.1:336.21:330.35

© Національний університет
біоресурсів і природокористування
України, 2025
© Уманський національний
університет, 2025

<i>МИСЬКІВ Любов, СОКІЛ Софія.</i> Особливості облікового забезпечення управління запасами підприємства за НП(С)БО 9 «Запаси» та МСБО 2 «Запаси»	89
<i>МИХАЙЛОВИНА Світлана.</i> Облікова політика у системі корпоративного управління	91
<i>МОРГУН Катерина.</i> Облік витрат фермерських господарств	93
<i>ОВЧАРУК Василь.</i> Особливості бухгалтерського обліку витрат на виробництво яєчного порошку на підприємствах птахівництва	95
<i>ОЛЯДНІЧУК Наталія, ЮХИМЧУК Анна.</i> Цифровізація процесу оренди земельних ділянок та аналітичний супровід розрахунків з орендодавцями	97
<i>ПОДОЛЯНЧУК Олена.</i> Облік результатів діяльності підприємств за наслідками надзвичайних подій	99
<i>ПОДРУЦЬКИЙ Станіслав.</i> Облікове забезпечення управління ціновими ризиками підприємств агросектору в умовах цифровізації	101
<i>РАТУШНА Ольга.</i> Обліково-аналітичне забезпечення управління запасами	104
<i>ТОМИЩ Ганна, МАКСИМЕНКО Діана.</i> Управлінський облік у формуванні ціннісно орієнтованої стратегії підприємства	106
<i>ТЮТЮННИК Світлана, ГОРБАНЬ Анастасія.</i> Елементи облікової політики щодо запасів	107
<i>УМАНСЬКА Вікторія, ДУБІНІНА Карина.</i> Взаємодія обліку, аналізу і контролю в системі управління витратами підприємства	109
<i>ФЕДОРЕНКО Людмила.</i> Організація бухгалтерського обліку на підприємстві	111
<i>ЧУДОВЕЦЬ Віталій.</i> Актуальні проблеми документування операцій з основними засобами	114
<i>ЯКУБИШИН Олег.</i> Облікове забезпечення податкових розрахунків	116
Секція 4. ОПОДАТКУВАННЯ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ	119
<i>БАРАБАШ Леся.</i> Визначні аспекти оподаткування в умовах воєнного стану	119
<i>БОНДАРЕНКО Наталія.</i> Податкові надходження у фінансовому забезпеченні бюджету України в період війни	121
<i>БОРОВИК Петро, УДОВЕНКО Ірина, ШЕМЯКІН Михайло.</i> Оподаткування геодезично-землевпорядного бізнесу: виклики сьогодення	123
<i>ВІННИЦЬКА Оксана, НИКИТЮК Сергій.</i> Цифровізація майнового оподаткування	124
<i>ДЕРЕВ'ЯНКО Світлана.</i> До питання появи та існування податку на додану вартість в Україні та світі	126
<i>КИШЕНЬКО Сергій.</i> Особливості оподаткування індивідуальної адвокатської діяльності	128

4) дані обліку. Це тільки частина вихідної управлінської інформації. При прийнятті управлінського рішення завжди використовується і необлікова інформація, а інколи інтуїція менеджера;

5) люди, а не числа визначають, як підуть справи. Система обліку корисна лише настільки, наскільки результати її використання відображаються в реальній діяльності людей. Найкращі плани – нездійсненні без реальних виконавців.

Управлінський облік трансформується від обліку витрат до інтегрованої системи управління ефективністю та вартістю. Інтеграція управлінського обліку з фінансовою аналітикою і стратегічним плануванням дозволяє підвищити прозорість бізнесу. Діагностика фінансово-господарського стану в рамках стратегічного контролінгу включає в себе перш за все аналіз стратегічної позиції підприємства на ринку. Для цього використовують спеціальні методи, поширеними з яких є - SWOT-аналіз, матриця БКГ, матриця Мак-Кінсі, конкурентний аналіз [1].

Оперативна діагностика фінансово-господарської діяльності підприємства є основою для прийняття поточних, оперативних управлінських рішень. Вона відслідковує і оцінює ключові сфери діяльності підприємства і перш за все аналізує фінансовий стан підприємства, беззбитковість, матеріальні і інформаційні потоки, оцінює ризик і виробляє рекомендації по управлінню ризиками. Однак для того, щоб управлінський облік нині відповідав запитам управлінців, він має розширити горизонти своєї діяльності. Формування ціннісно орієнтованої стратегії потребує адаптації системи обліку до моніторингу не фінансових показників (інноваційність, задоволеність клієнтів, репутаційний капітал) [2].

Список використаних джерел

1. Диба М., Фесенко Т.О. Управлінський облік і контроль у забезпеченні сталого розвитку підприємства: монографія. – Київ: КНЕУ, 2024. – 252с.
2. Кужельний М.В., Легенчук С.Ф. Управлінський облік: підручник. – Львів: Новий Світ – 2023. – 476с.

ЕЛЕМЕНТИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАПАСІВ

Тютюнник С.В.

к.е.н., доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування
Полтавський державний аграрний університет

Горбань А.А.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Полтавський державний аграрний університет

Прибутковість діяльності суб'єктів господарювання залежить від ефективності управління та оперативного реагування на оцінку поточної ситуації шляхом розробки та прийняття управлінських рішень на основі опрацювання інформаційних даних наданих бухгалтерським обліком. Ключовим елементом

безперебійної діяльності є оборотні активи в матеріальній формі (запаси) [1]. Організаційні процедури щодо обліку запасів базуються на положеннях облікової політики так як вони слугують підґрунтям для формування та надання інформаційних даних для підготовки проєктів управлінських рішень.

Під час розробки положень облікової політики щодо запасів керуються нормами визначеними НП(С)БО 9 «Запаси» та Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку запасів від 10.01.2007 р. за № 2. Також за умови переходу суб'єкта господарювання на міжнародні стандарти звітності сформована облікова політика повинна враховувати вимоги міжнародних стандартів звітності. У цілому підходи та вимоги щодо формування облікової політики відповідно до національних стандартів співпадають з вимогами міжнародних стандартів, але по певних об'єктах спостерігаються відмінності, зокрема у частині запасів [2]. Елементи облікової політики щодо запасів базуються на основних положеннях МСБО 2 «Запаси». Порівняння структури НП(С)БО 9 та МСБО 2 свідчить, що в національному стандарті детальніше розкрито склад запасів та витрати, які включаються під час формування оцінки запасів при їх надходженні, а міжнародний стандарт має більш загальну характеристику. Це пояснюється тим, що в міжнародній практиці не існує єдиного плану рахунків, тому групи запасів та їх класифікація для потреб обліку формуються в залежності від господарських потреб, але з обов'язковим розкриттям в обліковій політиці. Міжнародний стандарт також містить положення, які не враховані в НП(С)БО 9, зокрема, це: порядок визначення витрат, пов'язаних з переробкою запасів (у національних стандартах дане питання регламентується НП(С)БО 16 «Витрати»); можливість створення резерву знецінення запасів; сторнування збитків від знецінення за умови, коли обставини, які обумовили списання запасів зникли (національний стандарт у такому випадку не передбачає сторнування раніше визнаних витрат, а визнає їх доходом).

Науковці пропонують під час розробки облікової політики щодо запасів включати наступні елементи: одиницю обліку запасів (найменування чи однорідну групу); методи оцінки запасів при їх вибутті (ідентифікованої собівартості; середньозваженої собівартості; ФІФО; нормативних витрат; ціни продажу); метод обліку ТЗВ (пряме включення ТЗВ до первісної вартості одиниці придбаних запасів (для однорідних запасів); за середнім відсотком (при узагальненні суми ТЗВ на окремому субрахунку з подальшим їх розподілом); призначення та умови використання запасів (визначає підприємство самостійно); базу розподілу ТЗВ, що прямо включаються до первісної вартості запасів (за кількісним критерієм: вага, об'єм, кількість місць, одиниць; за вартісним критерієм: ціна одиниці); періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів (визначається підприємством самостійно) [1]. Також в Положення про облікову політику доцільно включати: робочий план рахунків; форми первинних документів для відображення фактажу за здійсненими господарськими операціями за якими не передбачені типові форми; графік документообороту та технології обробки облікової інформації; вибір методу оцінки запасів; організацію аналітичного обліку руху ТМЦ; визначення відповідальних за ведення первинного обліку на складах; затвердження посад,

які відповідають за одержання та відпуск запасів; формування складу інвентаризаційної комісії, встановлення термінів проведення інвентаризації; систему внутрішнього контролю; порядок обліку та списання тари під запасами.

За умови формування облікової політики відповідно до вимог МСБО 2 окремої уваги потребує розкриття таких елементів: формування робочого плану рахунків у частині виробничих запасів (може бути передбачено використання типового робочого плану рахунків; або він може бути розроблений на основі міжнародних підходів із прив'язкою до рядків фінансової звітності); вибір формули (методу) визначення вартості виробничих запасів при вибутті (МСБО 2 для вибору передбачено три формули (ідентифікаційної індивідуальної собівартості; ФІФО або «перше надходження – перший видаток»; середньозваженої собівартості); створення резерву на знецінення виробничих запасів (створюється якщо ринкова ціна запасів знизилася, або якщо є рішення що вони не будуть використані чи продані у зв'язку з псуванням, пошкодженням чи старінням) [2].

Отже, розробка положень облікової політики щодо запасів обумовлена необхідністю забезпечення достовірного та послідовного їх відображення у фінансовій звітності та чіткого регламентування методики їх оцінки та руху.

Список використаних джерел

1. Коваль Л. В. Облікова політика щодо запасів. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання*. 2018. № 1. С. 101-110. URL: <https://repository.vsau.org/getfile.php/16465.pdf>
2. Панченко О. М., Гончаренко Н.Г. Формування облікової політики щодо виробничих запасів в умовах переходу до МСФЗ. *Сталий розвиток економіки*. 2017. №1 (34). С. 94-99. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/294591>

ВЗАЄМОДІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Уманська В.Г.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і фінансів
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

Дубініна К.В.

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

В умовах сучасної ринкової економіки, що характеризується посиленням конкуренції та інфляційними процесами, ефективне управління витратами перетворюється на ключовий елемент стратегічного менеджменту підприємства. Воно виходить за межі простого скорочення видатків і являє собою комплексну

Наукове видання

**СИСТЕМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ,
КОНТРОЛЮ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

**Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції
16-17 жовтня 2025 р.
(м. Київ – м. Умань)**

**Відповідальний редактор – Юрій ЦИМБАЛЮК
Відповідальний редактор – Андрій МУЗИЧЕНКО
Відповідальний секретар – Катерина ШЕВЧУК
Відповідальний секретар – Галина АНІЩЕНКО**

*Видається в авторській редакції. Редакція не несе відповідальності за
зміст матеріалів. Автори вміщених матеріалів висловлюють свою власну
думку, яка не завжди збігається з позицією редакції.*

Комп'ютерне верстання – Галина АНІЩЕНКО